

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISZY LAJOS.
Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13. sz.
Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill.
Többszöri közlésnél árkedvezmény. ::
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

A trónörökös esküje.

Nyitra júl. 14.

Csak mint fantasztikus hírt közölték a hazai lapok egy nem épen megbízható római lap nyomán, hogy Ferenc Ferdinand trónörökös megkoronázata után saját fiát fogja trónörökösnek kinyilvánítani.

A mód, melylyel célját elérné az volna, hogy a pápa megsemmisítene azt az esküt, a melylyel a trónörökös az örökösödési törvény tiszteletben tartására kötelezte magát.

Könnyű a nyári kanikula idején ilyen hírt világgá röpíteni, egyszerű dolog megírni, hogy a pápa megsemmisíti a trónörökös esküjét és ezzel Ferenc Ferdinand terve elöl a legfőbb akadály elhárul, de akik az ilyen komoly ügyekben a kérdés lényegébe szeretnek bepillantani és nem siklanak el csak úgy felületesen azon nehézségek mellett, a melyek ennek a tagadhatatlanul nagyon érdekes országos és dinasztikus ügynek a hátterében feltűnnek, azok nem találhatnak megnyugvást abban az egyszerű állításban, hogy a trónörökös esküjének feloldása maga után fogja vonni a jelenleg érvényes trónöröklési rend megváltozását.

Először is egy érvényes eskü alól sem a pápa, sem más hatalom feloldozást nem adhat, vagy hogy a hírlapi kifejezésre visszatérjünk, egy érvényes esküt semminő hatalom meg nem semmisíthet.

Az megtörténhetik, hogy valakire nézve lehetlenné válik valamely ígéretnek a teljesítése, s akkor azután mindegy, vajjon az ígéret esküvel volt-e megerősítve, vagy sem. Ebben az esetben az ígéret teljesítése nem kötelező, s az egyházi fórum ebben az esetben mást nem tesz, mint egyszerűen kijelenti, hogy az ígéret beváltásának a lehetősége fenn nem forog s ennek folytán az ígéret nem kötelező. Ha azonban egy ilyen akár fizikai, akár erkölcsi lehetlenség fel nem merül, az egyházi fórum az eskü, vagy akár az egyszerű ígéret kötelező ereje alól senkit sem oldozhat fel, mert az ígéret megtartása természet törvény s az egyházi hatalom nem áll a természet törvényei felett.

Most már gondolható-e olyan eset, hogy a mi trónörökösünkre nézve az az ígéret, illetőleg eskü, melynek erejénél fogva az ő gyermekei a trónra igényt nem tarthatnak, lehe-

tetlenné válik? Egy ilyen esetet ki-zártnak kell tekintenünk, mert az ugyan lehetséges, hogy valaki nem törleszt le egy tartozást, nem teljesít egy kötelességet, nem végez el egy munkát, melyre vállalkozott, mivel-hogy legyőzhetetlen akadályok gőrdülnek az ígéret beváltása elé, de hogy valakire nézve lehetlenné váljék visszatartania magát egy rang-tól, egy méltóságtól, akár egy trón-tól is, ez az emberi viszonyok között elő nem fordulhat.

A trónörökös ennél fogva élte fogytáig köti az ő esküje, ha csak ezen eskü alól felmentést nem kap azoktól, a kiknek azt tette. Mert minden ígéret alól feloldozhatja az embert az, a kinek az ígéretet tette. A trónörökös esküvel erősített ígéretet tett a királynak, az uralkodó-háznak és a két birodalom népeinek, hogy a trónt gyermekei számára igényelni nem fogja. A két állam alaptörvénye, a pragmatica sanctio ezen ígéret erejénél fogva változatlanul érvényesül Ferenc Ferdinand fiúgyermekeivel szemben.

Ezen a helyzeten azonban az említett tényezők együttesen változathatnak. A király, az uralkodóház

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Furcsa eset.

Írta: Mittuch József.

A haladó kultúra nyomai már a zsup-fődeles vityillós falvakban is föllelhetők. A legújabb vívmányok és fölfedezések döngetik a világtól elmaradt, akáclobos falvak szüette kapuit.

Ilyen vívmányom lóg az én cseréphátú pajtám gerendáján is, mely időközben óriásit haladt, mert hangár lett belőle. A tépett szárnyú repülő masina kényszerrepülést végzett, berregő kerekai, forgó lapátjai hiába csapkodták a levegőt, mintha odanőtt volna az anyaföldhöz. Kétségbeesett föltalálója boszut állt rajta, dróton fölrepítette a mestergerendára s így egy csapásra megfejtette az aviatika egyik legfogasabb kérdését a stabilitást.

Magam is segitettem neki — gondolkozni. Fejem, agyam csak úgy zsongott az aviatikától. Minden dongó légy, zümmögő bogár, minden fészkből szárnyra kelt kis madár s kesesen lengő pillangó, mintha kikacagta volna s megtapsolta volna a vergődő aviatikus ügyetlenségét.

Cseresznyeérés idején volt. Szárnyra kelt a vén kortefán fészkelő szarvasbogár család. Elmerengve néztem a bogár nehézkes repülését, az eresz alatt ülve tanulmányoztam a kettős szárnyak mozgását s ép valami jó eszmém támadt a repülőművészet tág terén, midőn komoly gondolataimból kiköcskentett a husz kilométer távolban fekvő táviránk — ez is modern vívmány — elesigázott küldőnce.

Egy csapásra vége volt minden aviatikai gondolatnak, eszmének. — Egy sürgöny falu-helyen óriási feltűnést kelt. Hisz halálhíren kívül más hírt nem igen hoz. Kővé meredtem magam is. Egy pillanat alatt ezer meg ezer gondolat cikázott végig lábba esett agyamon. Egymásután husz embert is láttam fölra-vatolva képzeletemben.

Átvettem a sürgönyt. Elsősorban végig-vizsgáltam a szelvényét. Prázmárról jött. Soha életemben nem hallottam Prázmár híret. Erre bizonyos nyugodt esőnd kezdte körülhálózni felzaklatott kedélyemet. Prázmár nekem bajt nem okozhat, hisz talán öregapám sem tudta soha, hogy ez is a földtekének egy elenyésző, kis porszeme. Főlesaptam a helységnévtárt s nagyott bámultam, hogy Prázmár túl a király-hágón, valamerre a góbék hazájában virágozik.

Igy már megértettem a dolgot, hogy Prázmár földrajzi tudományom legsötétebb Afrikáját képezte. Mert Erdélyben csak három pontot ismerek, azt is csak azért, mert különleges nevezetességükről híresek, Kolozsvárt Fadrusz szobráról, Sármást gázkútjairól és Nagyenyedet két fűzfájáról s ha ehhez veszem még a vadvirágjáról híres Gyimest, akkor az én földrajzi tudományom Erdélyt illetőleg teljesen kimerült.

Nyugodtan fogtam tehát a sürgöny fölbontásához. Tízszor, hússzor átolvastam a sürgöny rövid tartalmát s úgy éreztem, hogy minél többször olvasom, annál nagyobbakat forog velem a világ. A házak s lombos fák olyan boszorkánytáncot jártak előttem, hogy a szt. Iván-éj összes ijesztő mozgalmával kis Miska ehhez képest.

Beleszédültem a távirat kísérteties tartalmába. Akár előlről, akár hátulról olvastam szövegét, mindig csak ugyanazon megbomlott szavak meredtek felém:

— Kérem szives, sürgős étesítését, hogy van-e még családi sírboltunkban egy üres, gazdátlan fülke? ha igen, akkor egynehány nap mulva eljövök, mert szándékom oda részletekben temetkezni. Szádor.

és a két állam törvényhozása a trónöröklés rendjét többféleképp is módosíthatják. Vagy úgy, hogy egyenes eltérést tesznek a törvényesen megállapított sorrendtől s Ferenc Ferdinánd fiúgyermekét, illetőleg legidősebb fiát közvetlenül atyja után iktatják be az öröklés rendjébe s ez után a jelenlegi presuntív trónörökösre és esaládjára viszik át az öröklési jogot; vagy pedig úgy, hogy közvetve térnek el a sorrendtől s Ferenc Ferdinánd legidősebb fiát a jelenlegi presuntív trónörökös után illesztik be a trónöröklési rendbe; lehetséges az is, hogy Ferenc Ferdinánd családja teljes egyenrangúsítás által úgy beillesztetik az uralkodó családba, mintha házassága kezdettől fogva egyenrangú s az öröklésre teljes jogosultsággal bíró család lett volna.

Ezek a lehetőségek, bármily nehézségek által határoltának is, kizárva nincsenek. Hogyan fog most már alakulni a jövő, azt még csak sejteni sem lehet. Egy azonban bizonyos, hogy a jelenlegi trónörökös, mint erős jellemű férfiú és mint vallásos ember szigorúan ragaszkodik esküjéhez és azt soha semmi körülmények között megtörni nem fogja. Állami és uralkodói szempontból is ez a legnagyobb hiba volna, a melybe nem eshetik egy olyan okos és körültekintő ember, mint a minőnek a trónörökös ismerjük.

Egy olyan trónöröklési rend, a melyhez a király és a törvényhozás hozzá nem járul, egyáltalában létre sem jöhet; egy olyan trónöröklési rend pedig, a melyhez még az uralkodóház is hozzá nem járul, ha talán létre jönne is, de bizonyos, hogy nyugalmas biztosító szilárdsággal nem bírna s azért még csak kísérlet tárgyát sem képezhetné.

Az első pillanatban az az ésszerűnek vélelmezett gondolat alakult ki bennem, hogy egy közveszéles örültel van dolgom, ki örült eszméi céltáblájává engem választott. Már azon voltam, hogy a prázsmári mélyen tisztelt községi előjáróságot táviratilag értesítem a köztük bujkáló veszedelemről s fölkérem, szállítsák föl azonnal a lipótmezői tébolydába kényszerzubonyba bujtatva polgártársukat, Szádor urat.

Reggel már nyugodtabban mérlegeltem az ügyet. Sok össze-vissza gabalyodó gondolat után elhatároztam, hogy szabad folyást engedek a további fejleményeknek, válaszolok a megbolondult embernek, hisz a térbeli távolság Prázsmártól az én kárpátalji hazámig oly óriási, hogy a tébolyodottnak göresösen ökökre szoritott karja el nem érhet.

Döntöttem. Nagyot esikorgott a sírbolt vaspántos ajtaján a rozsdás lakat, látogatást tettem az örök álmukat alvó Szádorok penészszagu kriptájában, hogy lássam, szoríthatnak-e még a halottak megbomlott, részletekben eltemetendő atyjukfiának egy kis helyet?

Síri esőnd terült el a megbaruult, fakó bolthajtás alatt, csak valahol a sötét sarok évtizedes pókhálójába begabalyodott, vergődő légy zümmögött nagy keservesen.

Csak az említett három tényező együtt és közös akarattal alkothat új uralkodási államtvényt és új uralkodási családi törvényt.

Azért merő badarság arról beszélni, hogy a pápa, vagy bárki is a trónörökös esküjét megsemmisítheti, a mi a *pragmatica sanctio* jogrendjének megváltozását fogja maga után vonni. Ha már nem ismerik az ujságírók az eskü természetét, ismerhetnék legalább hazai törvényeinket, hogy ne költenének híreket, melyek hiába való fogalomzavart okoznak és a trón várományosára minden ok és alap nélkül árnyat vetnek.

Hatósági cselédotthon. A mit az ország fővárosában a magán társadalmi tevékenység, első sorban a *katholikus patronage* már évekkel ezelőtt létesített, azt a vidék kisebb-nagyobb sikerrel utánozta. Cselédotthonok és foglalkozást közvetítő intézetek a budapesti példa nyomán a vidék városaiban elég szép számmal keletkeztek, de ezek a magán jellegű alkotások a társadalom szükségleteit ezen a téren nem voltak képesek kielégíteni, mert működésük csak szűkebb körre terjedt ki.

Azért újabb időben a *hatóságok* is kezdik felkarolni ezt az ügyet s a társadalom közreműködésével cselédotthonokat és közvetítő intézeteket nyitnak meg. Így nyílt meg legújában Pécsett egy ilyen intézet, melynek szervezete úgy véljük, sok vidéki városnak mintául fog szolgálni, mert egyfelől az intézet igen szilárd és biztos alapokon nyugszik, másfelől pedig az országszerte már hosszú idők óta felhangzó panaszok és elégedetlenségek elsőrendű feladatává teszik az u. n. cselédmizéria lehető megszüntetését.

A cselédmizéria egy részről a cselédhiányban, másrészt a cselédanyag silányságában jelentkezik. Gondoskodásunknak tehát oda kell irányulnia, hogy kellő számban álljon cseléd rendelkezésre és hogy a cselédanyag megjavuljon; az utóbbi úgy értendő, hogy egyrészt a cselédek a tudásuknak s egyéb személyi viszonyaiknak megfelelő helyre helyeztessenek, másrészt, hogy az az idegenkedés, amely egyes osztályokban — kisiparos és kigazda esalá-

Mikor szemem megszokta a gyér világságot, láttam, hogy még két üres fülke tátong felém.

Az így megejtett terepvizsgálat után újra nyikorgott a vasszeges, nehéz tölgyajtó s magukra maradtak a nyugalalmukban megháborogott Szádorok.

Táviratilag értesítettem a prázsmári érdeklődőt, hogy a sírbolt még két családtagot fogad ridég kebelébe.

A furesa eset ezen alapkérdésének szerencsés megfejtése után ezer és ezer kérdőjel, felkiáltójel rajzott nyugtalan agyamban.

Részletekben szándékozik temetkezni! Egy eleven ember akar atyjafiaihoz, kik már rég buesut vettek e káprázatos élet örömeitől, a sírboltba örök nyugovóra lepihenni — s hozzá részletekben! E felkiáltó jel iszonyu nagyságában éjjel-nappal üldözött.

Hogy vannak mindenféle lehetséges és lehetetlen részletületek és részletletagadások, arról határozott tudomásom van, de hogy valakit részletekben eltemetni is lehessen, ilyet alig hallott még a világ.

Ebbeli minden tudományom e kérdés körül holt pontra jutott. Nem tudván e hallatlan kérdések zürzavaros tömkelegében sehog-

doknál — a leányaiknak szolgálatba adása tekintetében tapasztalható, megszűnjön, illetve csökkentessék. E célok elérésére két eszköz áll rendelkezésre, ú. m. a *közvetítésnek hatósági kézbevétele* és a cseléd szolgálat megkedveltetését elősegítő cselédotthonnak felállítása

A folyó hó 15-én Pécsett megnyíló *hatósági közvetítő* intézetben a férfi és nőcselédi szolgálatra menni szándékozókat *díjtanul* kaphatnak igényeiknek, előképzettségüknek megfelelő helyet s amennyiben bármi okból a rendelkezésre álló helyekre elszegődni hajlandók nem volnának, a nőcselédek ugyanott mindaddig, amíg részükre megfelelő hely akad, napi 80 fillér ellenében lakást és teljes ellátást nyerhetnek, vagy amennyiben az élelmezésről a cselédotthonban is önmaguk kívánnának gondoskodni, a szállásért napi 14 fillért tartoznak fizetni.

Amennyiben előzetes értesítést kap az intézet vezetősége, szívesen gondoskodik arról is, hogy a vasuton érkező leányokat az intézet megbízottja az állomásnál várja, a ki őket az intézetbe vezeti; esetleg az utiköltség megtérítéséről is gondoskodik történik.

Ily körülmények között minden szülő teljes nyugodtsággal küldheti leányát a pécsi intézetbe, mert annak erkölcsi és testi épségéről és részére alkalmas hely biztosításáról a hatósági intézmény gondoskodik.

Valóságos áldás volna hazai társadalmunkra nézve, ha a pécsi példa minél hamarabb sok követőre találna az ország városai között.

Magyar föld idegen kézen.

Az a körülmény, hogy valaki a házam alatt lakik, még nem bizonyítja azt, hogy az illető egyuttal barátom. Teljesen ugyanez a dolog áll fenn a nemzetiségi lakóságra is, nem minden idegen ajkú polgárt vallhatunk a nemzeti eszme, a haza igaz barátjának, aki a hazai földön talált hajlékot.

Nagy bizodalomunk van a magyar föld átalakító erejében, amely sok Bach korszakbeli cserepárt nevelt igaz magyar hazafivá, ámde sajnos bizalmunknak ez a nagy erőse sem dönti meg azt az állítást, hogy Magyarországon határozottan nemzetiségi veszedelem van. Vannak egyes vidékek, amelyek lakossága külső országokból várja az irányítást elhatározásához, tetteihez. De nem is esoda, hiszen existenciájuk idegen pénzen

sem eligazodni, a nálamnál sokkal bölesebb lexikonokhoz és szakművekhez fordultam, hátha azokban föltalálhatnám a sokat érő Ariadna fonalat.

De kárba veszett minden fáradozás. Ezekből is csak annyit tudtam kiböngészni, hogy kizárólag tetemet lehet elföldelni s a részletek csak a temetési költség fizetésére vonatkozhatnak.

Időközben, hogy némileg megnyugtassam magamat, fűhöz-fához, az élet mindenféle félszégeihez, mókáihoz megszokott, egyébiránt jó embereimhez fordultam. Mind nagy szemet meresztett rám, elámult az előadott furesa eseten s tanácsgyűjtésnek az volt a rendes vége, hogy egészen határozottan rám fogták a rajtam váratlanul kiütött tébolyt.

Az emberek bizonyos tiszteletteljes távolban tartották magukat tőlem, az a sok suttogó beszéd, az a sok gyanúsító szemvetés már majdnem engem is meggyőzött arról, hogy nem Prázsmáron, de énbennem kell keresni a bolondot.

Ilyen szálnalmas állapotban vergődtem hosszabb ideig s hogy Szádor uramtól újabb értesítés nem érkezett, biztosra kezdtem venni, hogy valami agyafúrt, kobold természetű paj-

alapszik, kultúrtörvényeiket idegen források táplálják, tehát nem is csoda, ha a magyarságot megszeretni, a magyar állameszmét védeni és istápolni nem tudják.

Különösen az erdélyi részeken nagy a veszedelem az oláhság terjeszkedése nap-nap után intenzívebb. Bankokat alapítottak külföldi fajrokonai anyagi támogatásával s ezek a bankok nem sajnálják a pénzt attól, aki izgat a magyar állameszme ellen, vagy, aki egy-egy darabot könnyű szerrel meg akar szerezni a magyar földből. Az izgatás ellen meg van az orvosszerünk, de nincs meg a földszerzési láz ellen. Itt az a döntő, kinek van pénze s akinek több van az bizonyosan elkaparintja azelőlt az áruba bocsátott földet, akinek kevesebb a pénze.

Legutóbb a síófoki gyűlésen hallottuk egy kiváló derék mágnásunk szájából azt a hirdést, hogy az erdélyi oláhok bankjaik segítségével a legutolsó 5 év leforgása alatt több mint 170,000 katasztrális holdat szereztek meg a magyarságtól. Vannak falvak, amelyek valósággal eloláhosodtak, amelyekben ezelőlt az „Isten áld meg a magyart” dallama hangzott, most pedig oláh nóta mellett lelkesedik és vidul mindenki. Valóságos nemzeti veszedelemmel állunk tehát szemben, amely nap-nap után nagyobbra nő, ha csak ugyanazokkal az eszközökkel nem vetünk neki gátat, mint amilyen eszközökkel felidéztek azt. A földjétől senki sem válik meg szívesen. Földjét csak a viszonyok kényszerítő hatása alatt bocsátja áruba mindenki. A nemzetiségi bankok mint a hiénák lesik azokat a kényszerítő körülményeket és ahol csak egy darabka megszerezhető földet látnak, mohó éhséggel vetik rá magukat. Van azután rá gondjuk, hogy az így megszerzett föld csakis megbízható nemzetiségi kezekbe kerüljön, oly gazdába, aki az utasítást a román comitétól várja minden dolgához.

Az állam mindezt tétlenül nézi, persze a politika vízei zavarosak, emiatt késik a már régóta sürgetett nemzeti birtokpolitikai törvények megalkotása s ezek hiányában az állam nem is tesz semmit az idegen ajkuak földszerzésében rejlő nemzeti veszedelem meggátolására.

Ámde vajjon a társadalomnak is tétlenül kell-e néznie a nemzeti eszme ellen irányuló ezt a támadást. Az állam utóvégre szuronyokkal fog tudni uralkodni akkor is, ha minden talpalatnyi földet oláhok tartanak megszállva.

tásom nevetség tárgyává, lóvá tett a küldött talmi sürgönnyel. Hogyha április elsején történik az egész, akkor mérget veszek arra, hogy tréfa a furcsa eset s bolondot járat velem valami ismeretlen, titkos tisztelőm.

Lelkületemet bizonyos lehangoltság nyomorgatta; rösteltem, hogy az eszeveszett kérdést találynak találtam oda boldog-boldogtalan elé s ezzel belekerültem a kátyúba s engem kiáltanak ki a titokzatos Szádor helyett kötni való bolondnak.

Végre megjött a mentő sürgönyértesítés. Remegő kézzel bontogattam a jól lezárt táviratot, de a talány továbbra is találynak maradt, mert a sürgöny nyúlfarkú rövidséggel csak ennyit mondott:

— Holnap a déli vonattal jövök. Kérek kocsit és szíves intézkedéseit, hogy részlettemet délután elvégezhessek, mert azonnal visszautazom. Szádor.

Ujra megállt az eszem. Majdnem beleőrültem ebbe a cudar, zürzavaros, titokzatos esetben, csak annak örültem, hogy még 24 óráig tart kétségbejött állapotom s aztán túl vagyok az izgató és boszantó titkon.

Egész éjjel virrasztottam. Tetemnézőben, síralomházban éreztem magam. Töltam volna

Igaz, hogy nem sokáig. Ámde vajjon a magyar társadalom a nemzetiségek ilyen lázas birtokszerzése után megtudja-e tartani eddigi fölényét s nemzeti irányát akkor, ha kivesz lábait alól a legbiztosabb talapat, amely nemcsak ápol és eltakar, de valósággal élteti mindannyiunkat a hazában: a szántóföld.

Gróf Bethlen István Síófokon a magyar gazdátársadalom és a hazafias magyar sajtó figyelmét hívta fel meggyőző szavakkal az oláhok terjeszkedésére s ezektől kér s ezektől vár is segílyt ennek a nagy veszedelemnek a meggátolására. Erősen hisszük, hogy segílytkérő szavával nem is fog csalódní, mert Magyarországon mindig úgy volt, hogy amikor az állam nem tudta, vagy nem akarta teljesíteni kötelességét, a társadalom összetartása és a sajtó mindenhova elhallatszó szava figyelmeztette sőt kényszerítette a nemzeti érdekek megvédésére.

Földművelők nyugdíja.

A Gazdasági Munkás és Cselédség Pénztár a közelmúltban igen üdvös változáson ment keresztül. Az 1912-ik évi VIII. t. c., mely ezt a változást előidézte, lehetővé teszi, hogy ezentűl minden földművelő ép úgy nyugdíjat szerezhessen maga részére, mint bármelyik hivatalnok, vagy katonatiszt, sőt a törvénynek eme rendelkezései sokkal humánusabbak mint bármelyik más nyugdíjtörvényé, mert hiszen a pénztár kötelekibe még 55 éves korában is beléphet bárki és 10 évi szakadatlan tagdíj-fizetés után 65 éves korában nyugdíjat kaphat. Aki természetesen fiatalabb korában kezdte el a nyugdíjbiztosítást, az jóval több előnyt élvezhet.

A nyugdíjbiztosítási összeg azonban minden egyes korhatárnál rendkívül csekély, mindössze 10 korona, ennek a csekély összegnek évenkénti befizetése biztosítja azután, hogy váratlan elhalálása esetén családja megfelelő segílyt, ő pedig esetleges rokkantsága, vagy 65 éves korának bekövetkeztével 60 koronától 240 koronáig terjedő nyugdíjat kaphat.

Nem nagy összegről van szó, amint látjuk, egyik másik, a dolgot felszínesen vizsgáló egyén talán mosolyog is az összegek csekélyisége felett. Hogy lehet mai nap 60, vagy 240 koronából megélni? Bizony ez előtünk is elképzelhetetlen dolog, főleg abban a korban, amikor az elaggott test jobb elbánást,

jobb táplálkozást és több kényelmet kíván. De nem is erről van szó. Az így biztosított nyugdíj nem a megélhetésre, hanem pusztán csak az aggkori megélhetés jelentékenyen való megkönnyítésére van szánva.

Az a földműves gazda, aki több évtizeden át hangya szorgalommal szántogatta a földet, ha előregedett rendszerint átadja gyermekeinek vagy más törvényes jogutódainak az ősi földet s cserébe nem köt ki mást, mint holtig való helyet a kemence padkáján, ami nyáron hűvös, télen pedig elég meleg. Ezenkívül igényeinek megfelelő szerény kis helyet a terített asztalnál, mindez untig elegendő neki, hogy életének hátralevő napjait aggodalom nélkül lemorzsolhassa. Azonban ha megfigyeljük bár mily nagy mértékben is meg van a magyar fajban, de különösen a földművelő népben a szülőt szerető, a szülőt tisztelő vonás, mégis azt látjuk, hogy a legtöbb helyen egy munkából kivénhedt apát inkább tehernek tartják. A ház gondjaiból vajmi keveset oszt meg a munkabíró fiatalokkal, még talán az egyetlen dolog, amit rá lehet bizni az unokák dajkálása, azonban idővel erre is képtelenné válik.

Mennyivel másként változnak a viszonyok, ha a levélhordó elsejénként pontosan beállít az előregedett nagyapa nyugdíjával. Tudjuk nagyon jól, hogy a magyar földműves házában a legkevesebb, amit feltalálhatunk, a készpénz s ime a nagyapa nyugdíja hónapról-hónapra biztosítja azt, hogy elsején készpénz is akad a földművelő házában. Nem nagy az összeg, az igaz, de a falusi fogalmak szerint mégis óriási, úgy lehet, hogy sok háznál épen csak a nyugdíjt élvező dohányára és koronkint egy-egy ital erősítő borra tellik a nyugdíjból. De akárhányszor megtörténhetik az is, hogy éppen az előregedett családfő nyugdíja egészíti ki azt az összeget, amit egy-egy súlyos tartozás törlesztésére raktak félre, vagy ami valamely jövedelmező beszerzés vagy beruházásra fordítandó pénzből hiányzik.

Milyen másként nézik minden háznál azt a megöregedett családfőt, akiről biztosan tudják, hogy a hónap elején mindenkor hozzájut egy kis készpénzhez. Mennyivel nagyobbodik a szűk családi körben a tekintélye, mennyivel jobban megbecsülik még az unokák is, ha azt tapasztalják, hogy időnkint a nagyapó lajblizsebéből egy-két fillér kikerült akár palavesszőre akár pedig irkára, sőt szeptember táján, amikor a szüretelést még el sem kezdték, épen a nagyapó pénzből lehet csakis a tan-

moztattam, itt van a kocsiban becsomagolva, ezt fogjuk elhelyezni a sírbolt fülkéjébe, lehet, hogy nemsokára egészben is ide temetnek...

Tágra nyílt szemekkel bámultam a jövevényt. Főlocsudtam zavaromból s falhoz vertem volna a fejemet, hogy a részletes temetés ilyen természetes módozatát ki nem süthettem.

Sziporka.

Udvariasan.

— Jaj, nagysám, ha ezt a kalapot felteszi, hát tíz évvel fiatalabbnak néz ki!

— Úgy? Hát hány évesnek tart?

— Hm, legfeljebb huszonháromnak.

— Kalappal, vagy anélkül?

— Ah, hogy is kérdezheti... persze... persze... kalappal...

Akinek előleg kell.

— Egy kis előleget kérek főnök úr — mondja a könyvelő.

— Most nem érek rá, jöjjön holnap!

Másnap jelentkezik a könyvelő:

— Mit akar?

— Egy kis előleget kérnék...

— Ez már mégis csak sok.... Tegnap kért előleget és ma már megint kér?!

könyveket megszerezni és karácsony idején, amikor már az új bornak és a buzának az ára is elfogyott, a gyermekek részére szükséges eszímának az árát a nagyapó nyugdíja biztosítja.

Ebben rejlik tehát a földművesek nyugdíjának nagy jelentősége. Eddig csak a gazdasági cselédek biztosíthattak maguk részére nyugdíjat. Amint látjuk, a földművesnek és a gazdasági cselédnek életviszonyai sok tekintetben egyformák, nagyon méltányos dolog volt tehát *Darányi* korszakos alkotásának a Gazdasági Munkás és Cselédségélyező Pénztárnak az áldásait teljes mértékben kiterjeszteni a földművelő népre is. Ezáltal ez a különben is egyik legkiválóbb szociális alkotásunk a magyar viszonyoknak és a kor követelményeinek megfelelően tökéletesült. Dicséret illeti meg mindazokat, akik ebben közreműködtek.

Ujdonságok.

Azon előfizetőinket, akiknek előfizetése folyó évi július 1-én lejárt, tisztelettel kérjük az előfizetés megújítására, a hátralékosokat pedig hátralékaik beküldésére, hogy a lap küldése fennakadás nélkül történhessenek.

NYITRAMEGYEI SZEMLE KIADÓHIVATALA.

Tudósítóinkhoz. A Nyitrai megyei Szemle f. hó 15.-től kezdődőleg aug. 6.-ig a felelős szerkesztő távolléte folytán, a társszerkesztő dr. *Kaszala* János szerkesztésében fog megjelenni. Kérjük ennél fogva tudósítóinkat, hogy leveleiket a jelzett idő alatt ne a felelős szerkesztő nevére, hanem a társszerkesztő vagy a Nyitrai megyei Szemle címére küldeni sziveskedjenek.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus iránt a magyar katolikusok között folyton fokozódó érdeklődés mutatkozik és az Országos Katolikus Szövetségnél, mint a magyar csoport középponti bizottságánál a jelentkezések száma most haladta át az első ezret, akik között ott vannak: *Apponyi* Albert gróf és neje, *Bornemisza* Gabriella, *Bita* Dezső, *Burián* István báró és neje, *Czirák* Antal gróf, *Csekonics* Endre gróf, *Csernoch* János, *Batthyány* Vilmos gróf, *Csáky* Károly gróf, *Drexler* Antal a Pázmáneum igazgatója, *Esterházy* Miklós herceg, *Esterházy* Miklós Mór gróf, *Esterházy* Festetics Tasziló herceg és neje, *Fischer-Colbric* Ágost, *Glattfelder* Gyula, *Hanauer* István, *Horváth* György, *Hohenlohe* Clodwigné hercegné, *Kohl* Medárd, *Kauter* Károly, özv. *Károlyi* Gyuláné grófné, *Mailáth* Györgyné, *Mailáth* Gusztáv Károly gróf, *Mailáth* József, *Pálffy* Miklós herceg és neje, *Palavicini* Edéné grófné, *Pájecsevich* Márkné grófné, *Prohászka* Ottokár, *Rejtő* Sándorné, *Rényi* József, *Szöll* Józsefné, *Somssich* Béla gróf és neje, *Szobó* Jenő, *Török* Hermína grófné, *Várady* L. Árpád, *Wallis* Gyuláné grófné, *Zichy* János gróf, *Zichy* Lujza grófné, *Zichy* Viktória grófné.

A nyitrai egyházmegye területén a kongresszuson való részvételt szervező mozgalom, folyó hó 15-én indul meg. Ezen a napon lesz *Zsolnán* délután 2 órakor a városháza nagytermében katolikus értekezlet herceg *Hohenlohe* Clodwigné szül. *Mailáth* Sarolta grófné elnöklése alatt, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az eucharistiáról értekezik dr. *Mihalovics* László főreáliskolai tanár. 3. Előadó előterjesztése. *Szűcs* Kálmán egyházmegyei oltáregyleti igazgató.

Nyitrán a szervezést megtárgyaló értekezlet folyó hó 18-án délelőtt 11 órakor tartatik meg a Katolikus Kör nagytermében. Itt is herceg *Hohenlohe* Clodwigné úrnő fog elnökölni s az értekezleten gróf *Batthyány* Vilmos dr. püspök úr is részt vesz. A rendezőség ezúton is kéri a katolikus közönséget, hogy az értekezleten minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjék.

Áthelyezés. *Höllriegel* Ödönt, az Osztrák-Magyar Bank nyitrai fiókjának igazgatóját, az Osztrák-Magyar Bank igazgatósága *Zsolnára* helyezte át. — Helyébe *Benes* Ottó, a győri fióktüntetési főnökhelyettese kerül.

A bolgár király Radosnán. *Ferdinand* bolgár király, a ki legutóbbi radosnai látogatása alkalmával megígérte, hogy még eljön Radosnára, ígérte f. hó 12-én váltotta be, a mikor a Radosnán idős gróf *Batthyány* Vilmos püspököt látogatta meg. Ez alkalommal a király jelen volt a püspök úr által mondott gyászmisén, mely után a király és kísérete számára a püspöki kastélyban villásreggelit szolgáltak fel. *Ferdinand* király ezután visszatért Pöstyénbe, gróf *Batthyány* Vilmos püspök úr pedig székhelyére utazott vissza.

A piaristák új rendfőnöke. A magyar kegyestanítórendek nagygyűlése, mely július 5-én vette kezdetét, ma délelőtt a nagybeteg *Magyar* Gábor rendfőnök helyébe *Hénap* Tamást dr. rendi kormánytanácsost, a rend vagyonai gondnokát és tanulmányi ügyeinek vezetőjét választotta meg tartományi főnöknek.

Hivatalvizsgálat. *Leyrer* László dr., a nyitrai kir. ügyészség új vezetője f. hó 8-án és 9-én Vágújhelyen hivatalvizsgálatot tartott. Megvizsgálta az ottani kir. járásbírósg büntető osztályának ügymenetét.

Az iparművészeti múzeum felügyelő igazgatója Trencsénben. *Radosich* Jenő, az országos iparművészeti múzeum felügyelő igazgatója, *Csányi* Károly, muzeumi őr kíséretében f. hó 4-én a helybeli iparművészeti kincsek megtekintésére Trencsénbe érkezett. Megtekintette dr. *Brancsik* Károly kir. tanácsos főorvos, *Krasznayánszky* Károly a *Ferencz* József rend lovagja, k. r. házfőnök és *Badik* Béla, vármegyei aljegyző kalauzálása mellett a piarista templomot, a piarista rendházban és a gyógyszerárban levő ipari műremekeket, a Trencsénvármegyei múzeum műkincseit és özv. *Kostyál* Antónia birtokán lévő értékes dobozt. Este az igazgató kíséretével együtt *Prieleszre* utazott báró *Skrbenszky*-hez, ahonnan *Tepliskára* ment az ottani uradalmi épületek butorzatának megtekintésére.

A „Tanítók Háza” védnöke. A Nyitrai megyei Általános Tanítóegyesület az Ersekújvárott felállítandó „Tanítók Háza” védnökül gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi minisztert kérte fel. A miniszter a védnökséget készséggel elfogadta.

Az esztergomi főegyházmegyeiből. *Jankovits* István semptei plébános az úrményi esperesi kerület alesperes-tanfelügyelőjévé neveztetett ki. *Trebatcsy* Ernő úrményi káplán Nyitrai pereszénybe, *Tarék* Mihály újmisési Úrménybe küldetett.

Aljegyző választás. A Nyitra városnál megüresedett tanácsjegyzői állást folyó hó 11-én töltötte be a városi képviselőtestület közgyűlése. Az állásra egyhangúlag *Libertiny* Zoltán nyitrai vármegyei közigazgatási gyakorlatot választották meg, aki nyomban letette a hivatali esküt.

A honvédség köréből. Öfelsége a király *Hennel* Emil ezredest, a nyitrai 14-ik honvédségvezető parancsnokát a 75-ik honvédségvezető parancsnokát és *Formanek* Lázár munkácsi 11-ik honvédségvezető ezredest a nyitrai 14-ik honvédségvezető parancsnokává ki-nevezte.

Eljegyzés. *Hoffmann* Alajos építész jegyet váltott *Bittó* Teruska kisasszonnyal Ersekújvárott.

Michnay Lajos nyitrai postafőtiszt eljegyezte *Kelemen* Szerénke kisasszonyt Nyitráról.

Hymen. *Harsáni-Harsányi-Krull* Emil honvéd-örnagynőül vette *Travník* Mariskát Temesvárott.

Köszönetnyilvánítás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Sipeky* Sándorné szül. *Marsovsky* Gabriella úrnőnek, aki „Pasztorok Simon emlékalapítvány” címére elemi iskolai tanulók, illetőleg iparostanoncok javára 6000 korona tőkével alapítványt tett, a saját és kereskedelmi miniszter nevében köszönetét nyilvánította.

Plébánási beiktatás. *Chmielovszky* László alsózsúcsi plébánost június hó 27-én iktatták be a plébániai javadalomba. A beiktatási szertartást *Hevera* János vágsziklasi plébános végezte, aki szép alkalmi beszéd kíséretében mutatta be az új plébánost a híveknek. Azután a beiktatott plébános felment a szószékre és „Jézus Krisztus az én programom” jelige alatt szívéhez szóló szent beszédet mondott. Majd ünnepi mise következett, mely alatt a plébánosnak *Rusz* Sándor, *Ballon* Lajos

Szlugeny Sebestyén, segédlelkészek és *Hamar* Jenő növendékpap segédkeztek. A szent mise alatt egy latin és egy tót magánzólam és az egyesített zsenekarok gyönyörködtek a templomot zsúfoltig megtöltő közönséget. Az installáció után a plébánián barátságos ebéd volt, melyre hivatalosak voltak *Majevszky* Ferenc nyug. tábornok, *Dubasievich* Ede kir. tanácsos, nemesújfalusi földbirtokosok, *Moteszky* Imre főszolgabíró, *Hevera* János esp. plébános, *Buday* József, *Recska* Zsigmond, *Oravszky* Rezső, *Feitscher* Ágoston plébánosok, *Chmielovszky* József járásbíró, *Szoboda* Cirill körjegyző és még mások.

Önigazolásra felszólított képviselő. A zsolnai munkapárt június hó 25-én értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy dr. *Hencz* Károlyt, a kerület képviselőjét, aki a lezajlott politikai háborúságokban részt nem vett, beszámoló beszédre, illetőleg önigazolásra fogják felszólítani.

Telekkönyvi kirendelések. Az igazságügyminiszter *Gyerle* Jakab komáromi kir. törvényszéki betétszerkesztő bírót a nagytapolesányi, *Porázik* János privigyei betétszerkesztő albirót a miavai kir. járásbírósgához, *Rónai* Károly nagylaki kir. járásbírósgai betétszerkesztő telekkönyvvezetőt a miavai kir. járásbírósgához, *Fekete* Imre vágújhelyi kir. járásbírósgai betétszerkesztő telekkönyvvezetőt a kismartoni, *Smer* Géza nagylaki kir. járásbírósgai önálló működési körrel felruházott betétszerkesztő irnokot a miavai, *Révai* Béla szakoleai kir. járásbírósgai önálló működési körrel felruházott betétszerkesztő irnokot a huszti kir. járásbírósgához, *Cser* Antal vágújhelyi kir. járásbírósgai betétszerkesztő irnokot a kismartoni kir. járásbírósgához kirendelte.

Nyári mulatság. A nyitrai ker. szociális egyesület 1912. évi július hó 21-én, vasárnap a zobori Toifel-kertben, házalapja javára, énekekkel, több monológgal, szavalattal és táncal egybekötött nyári mulatságot rendez. Kezdeté délután pontban 5 órakor. Belépődíj személyenként 1 korona, családjegy (4 személy) 3 korona, az egyesület rendes tagjainak és családtagjainak személyenként 50 fillér. Jó zenéről és mulattató műsorral a rendezőség, kitűnő ételek- és hamisítatlan italokról a vendéglős gondoskodik. — Műsor: 1. Délután 3 órakor az egyesület tagjai az egyesület helyiségében gyülekeznek, honnan zene mellett felvonulnak a zobori Toifel-kertbe. 2. Délután 5 óratól *Jónás* Józsi zenekara fogja a közönséget szórakoztatni. 3. Este 7 órakor *Himnusz* Erkel Ferenctől. Előadja a *Polgári* Dalkör. 4. Oh, nem vagyok féltékeny. Monolog. Előadja *Tyepliczky* Annus k. a. 5. Ráchel siralma. Költemény *Arany* Jánostól. Elszavalja *Pulcz* Jenő. 6. Nem hallottam soha ily bús harangszót... *Zimay* Lászlótól. Előadja a *Polgári* Dalkör. 7. Férjhez menjek? Monolog. Előadja *Lehoczky* Mariska k. a. 8. Kuplék. Előadja *Brindal* Ignác. 9. Dalár-induló. *Zsaskovszky*-től. Előadja a *Polgári* Dalkör. 10. Szeretem a nőket. Monolog. Előadja *Siska* Vince. 11. Szeretem a férfiakat. Monolog. Előadja *Tyepliczky* Etus k. a. 12. Népdal-egyveleg. Előadja a *Polgári* Dalkör. 13. Ha férfi volnék?... Monolog. Előadja *Risnyovszky* Piroska k. a. 14. Az orr. Magánjelenet. Előadja *Kovács* Imre. 15. Bakfis-álmok. Monolog. Előadja *Szombay* Emma k. a. 16. Nemzeti ima. *Bartay* Edétől. Előadja a *Polgári* Dalkör. Előadás után tánc. Kedvezőtlen idő esetén a nyári mulatságot a következő vasárnap tartják meg.

A közigazgatási bizottság ülése. Nyitrai vármegye közigazgatási bizottsága kedden tartotta rendes havi ülést, *Craus* István főispán elnöklése alatt. Az alispáni jelentés szerint a privigyei járási orvos betegségségügyi állapot. Dr. *Biringer* Ferenc vármegyei tisztifőorvos hosszas jelentésben ismertette a vármegye június havi közegészségügyi viszonyait. Fertőző betegségekben az elmúlt hónapban meghaltak 20-an. Kanyaró járvány volt *Nagysurányban* és *Tótmegyeren*. A hörghurut különösen *Vágújhelyen* lépett fel járványszerűleg. *Hastifusz* 7 községben fordult elő. *Germekágyi* lázban 4-en haltak el. Kezelés alatt áll 53 trachoma-beteg. A vármegyei közkörházakban ápolott betegek száma 995. Ezek közül meghaltak 42-en. A bábák száma 8-al, az okleveles gyógyszerészek száma 1-el szaporodott. — *Jánossy* Gyula kir. tanfelügyelő bejelentéssel, hogy a jövő tanévre vonatkozólag egy rendeletet boesított ki a tanítókhöz, mely foglalkozik az

iskolák köteles gyermekek bejelentésével, az iskolák tisztogatásával, szellőztetésével, javításával, a fűtéshez szükséges fa beszerzésével, az iskolaszerekkel, szegénysorsú tanulóknak ingyenkönyvekkel való ellátásával stb. A tanfelügyelő elrendeli, hogy az olvasási kedv fokozására iskolai könyvtárakat kell szervezni, melyekre minden tanulótól a beiratás alkalmával 50 fillér szedendő. A bizottság elhatározta, hogy a rendeletet a vármegyei hivatalos lapban közzé teszi és a községi előjárásokat felhívja, hogy azt az érdeklődő tanítók rendelkezésére bocsássa. — Dr. *Klobusiczky* Károly vármegyei főügyész fejtegette azután azt a harcot, amely a rohói plébánia kegyuraságáért tört ki. Ronchetti Antal rohói plébános nyugalomba vonulásával ugyanis megtörtént, hogy két kegyúr — két jelöltet ajánlott plébánosnak. Az egyik kegyúr *Murányi* Alfréd rohói nagybirtokos, a másik *Markovics* Antal földbirtokos. Az esztergom-egyházmegei főhatóság — kit a kettős kegyuraság rendkívül meglepett — a szenicei főbíróhoz fordult a tények kinyomozása végett. A beható nyomozás aztán kiderítette, hogy *annyi patrónusa van a rohói plébánosnak, ahány ura a berencsi uradalomnak.* (Ez az uradalom még 1788-ban egy komplexum volt, a szenicei, szottinai, rohói és sztopói uradalmak.) Ronchetti Antal ny. plébános *Murányi* fogadta mint patrónust, a ki az ezeljárt terheket eddig is viselte 1900-tól, a midőn megvette a rohói uradalmat *Herverth* Lőrinc és *Herverth* Lipót birtokosoktól, a kik zavartalanul gyakorolták a patronátust. A főbíró megállapította, hogy a kegyuraság kizárólag *Murányi* Alfrédé. A főbíró döntése ellen *Markovics* Antal a közigazgatási bizottsághoz felebbezett. (Itt említjük meg, hogy *Markovics*nak mindössze 13 hold földje van Rohó mellett.) A közig. bizottság a főbíró döntését hagyta helyben. — A fegyelmi ügyek tárgyalásánál a kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy a vármegye főorvosa megvizsgálta *Ginzery* Nándor nyitrai számbokrési tanítót. A vizsgálat alapján a tanítót nyugdíjazni kell. *Ginzery* közben ön-maga ellen kért fegyelmit. A közig. bizottság a nyugdíjazás végleges elintézéséig a fegyelmi elrendelését függőben tartja. — Az alispán tudomására hozza a bizottságnak, hogy *ifj. Markó* István felsőatraki segédjegyző állásáról lemondott. — A belügyminiszter *Zeller* Zoltán vágsellyei jegyző ellen fegyelmi eljárást kért az anyakönyvek szabálytalan vezetése miatt. Az alispán, miután meggyőződést szerzett arról, hogy az anyakönyvek vezetése körül hanyagság és felületesség mutatkozik, *Zellert* a fegyelmi eljárással egvéjűleg állásától is felfüggesztette. *Zeller* e határozat ellen a közigazgatási bizottsághoz felebbezett, egyben pedig kérvényt nyújtott be a jegyzői nyugdíjválasztmányhoz nyugdíjaztatása iránt. A közigazgatási bizottság az alispán indítványára a fegyelmi eljárás beszüntetését határozta el. — *Barna* Alfréd assakúrti jegyzőt 150 korona és *Balázsovich* István vm. irodatisztet 300 korona pénzbüntetésre ítélték.

Párbajozó karmester. Pöstyénből írják lapunknak: *Grosskopf* Márk, a budapesti Népepera karmestere, a ki a szezon alatt az itteni filharmonikus fűrdőzenekart dirigálja, kedden kardpárbajt vívott *Meyer* berlini tanárral, aki homlokán megsérült. *Grosskopf* sértelem maradt.

Iskolatársak találkozója. Szép ünnepély keretében folyt le június hó 25. és 26-án Szárazpatakon az 1878. év június hó 21-iki esztergom-főegyházmegei áldozárok emléknappja. Midőn 1903. évben összejöttek 25 éves áldozópapságuk megünneplésére Esztergomban, elhatározták, hogy ezentul sorrend szerint évenként találkoznak egyik társuknál. Meg is érkeztek június hó 25-én a szélrózsa minden irányából Szárazpatakra *Petrík* Ferenc plébános díszesen helyreállított kuriájába. Ott voltak: *Czelly* József péterlaki, *Csögley* Kálmán ipolyszécsénkei, *Gonda* Béla nagyoroszi, *Horáczek* József laksárujfaluai, *Jedinák* Tivadar vágdebrői, *Láng* Rezső óturai, *Peczko* Antal felsőszili és *Zibrinyi* Gyula dunamocsi plébánosok, továbbá *Paszitny* Pál pusztafogaradi, *Hoening* Ferenc nagykosztolányi és *Blahó* Pál egbelli plébánosok az iskolatársi szövetség tiszteletbeli tagjai. Kimentették magukat ezek közül *Eitner* Elemér és *Pukanics* István. Az iskolatársak az ősrégi restaurált templomban mutatták be szent miséjüket, melyen nagyszámú hívő közönség volt jelen.

Új ügyvéd. Dr. *Kürthy* Kálmán, ügyvéd, Barsvármegye tb. tiszti alügyésze Aranyosmaróton ügyvédi irodát nyitott.

Katholikus szociális mozgalmaink a külföld előtt. A franciaországban székelő „Action populaire” a különböző államokban megindult szociális mozgalmak ismertetésére évkönyvet ad ki. Most jelent meg az 1912. évi kötet, amelyben Magyarország-ról három közlemény jelent meg. Az elsőt *Csepela* Lajos dr. plébános írta, tárgyalva a szociális mozgalmat, törvényhozást, a szociális mozgalmakat, a gyermekvédelmet, a munkáslakásokat s az alkoholizmust. A második *Hindly* Zoltán az Országos Katholikus Szövetség igazgatója írta, ismertetve a szövetség működését, a Katholikus Népszövetséget, a Patronage-okat, a katolikus köröket, a katolikus ifjúsági egyesületeket s a szövetkezeti mozgalmat. A harmadik *Károlyi* Lászlóné grófné a Katholikus Női tanács volt alelnöke írta a katolikus női mozgalmról s ezek között a katolikus nővéddő egyesülettől, a munkás leányok othonáról, a női patronage-ról, a szociális missió társulatról, a háziasszonyok szövetségéről és a katolikus hölgyek könyvtáregyesületéről.

Nyugtázás. A nyitrai kath. legényegyesület június hó 29-iki nyári mulatságán felülfizettek: *Siki* József 8 kor., *Weigl* Antal 6 kor., *Rasskó* Timót 5 kor., *Szabó* Imre, *Gisser* Gyula 4—4 k., *Verebély* Géza, *Juhari* Károly 3—3 kor., *Kalus* István, *Kozák* István, *Szmida* Kálmán, *Halmay* János, *Köck* István, *Kolenaty* Odón, *Hromi* Antal, *Harmat* Endre, *Blahut* József, *Erdélyi* Lipót, *Sümegh* János 2—2 kor., *dr. Kaszala* János, *Sztránszky* Gyula, *Valasek* Mihály, *Gabula* Gábor, *Gabula* István 1—1 k. Fogadják a nemes szívű adakozók a rendezőség hálás köszönetét.

Egy gyermekművész sikere. *Faragó* Ibolyka, a hat éves szatmári származású zongoraművész, meghívást kapott Pöstyénbe, hogy az ott időző *Ferdinánd* bolgár király előtt hangversenyt tartson. Hangversenyét e hó 18-án tartja meg.

Templommegáldás. A kisdánai plébánia híveinek emlékeztetést napot szerzett szépen restaurált templomuknak ünnepélyes megáldása. A kies felvidék egyik legszebb pontján, hegykoszorúta magaslapon emelkedő templom, melyet külsőleg maga a természet vesz körül legszebb díszsel, belül is az ott lakozó Istenhez s az ezeryi hívő áhitatához méltó eszt és berendezést kívánt. A község buggó plébánosa mecenások híján arra a nehéz feladatra vállalkozott, hogy a hegyek közt elszórt filialisokat többszörösen bejárva nem a legjobb módok örövendő híveitől hozta össze a szükséges összeget. Fáradozását, minthogy alig van ház a plébánia területen, hol szeretettel nem viseltetnének a hívek a minden ügyükkel törődő plébános iránt, siker kísérte. Összejött annyi, hogy a tágas templomot izléses márványutánzattal kifestette, új orgonát szerzett s keramit padlót tétetett le a templomban, mely július 7-én virágdíszbe öltözött oltárokkal megáldásra készen állott. Az ünnepélyes szertartást és szentmisét a kerületi papság segédletével *Jeszenszky* Alajos püspöki helynök, pápai prelátus végezte, az ünnepi szent beszédet *Gábré*l Sándor trencséntölgyesi plébános mondta a plébániabeli s a szomszéd községekből érkezett impozáns sokaság jelenlétében. Délben a plébános vendégszerető asztalánál gyűltek össze a vendégek, melynél a háziur hálás szavakkal mondott köszönetet a püspöki helynöknek, ki viszont elismerésének adott kifejezést a plébánosnak a templom restaurálásánál kifejtett áldozatos munkájáért. A püspöki helynök még négy napig maradt Kisdánán honnét négy szomszéd plébániára. Alsómotesic, Mita, Trencséntölgyes, Bobót, tett kirándulást s II-én visszautazott Nyitra.

Parkünnepély. A Trencsénteplicői vígalmibizottság rendezősége a következő felragaszt bocsátotta ki: Vasárnap 1912. évi július hó 21-én, a Budapesten 1913. tartandó nemzetközi nékongresszus alapja javára a es. és kir. 71-ik gyalogezred teljes zenekarának közreműködésével nagy parkünnepélyt rendezünk, melyre a mélyen tisztelt közönséget ezennel tisztelettel meghívjuk. A rendezőség. — A kerti ünnepély kezdete d. u. fél 4 órakor. Részletes program később fog megjelenni, addig is kiemeljük a következőket: Gyermek-

tornaverseny, nagy Tennis-match. Szerencsekerék értékes nyereménytárgyakkal. 3 zenekar, konfetticsata, pezsgős, cukrászpavillonok stb. Fényes kivilágítás, tűzijáték, végül táncestély a gyógyteremben. — Belépődíj 1 korona. Gyermeknek 50 fillér. — Este 7 órakor a gyógyteremben *Teleky* Sándorné grófné magyar és *Miss Cicely Corbet-Dean* angol nyelvű előadása. — (Az angol nyelvű előadás magyar és német-nyelven tolmácsolva lesz.) — Trencsénteplic vendégnévsora 4111 vendéjét tüntet. Ez a szám azonban az utóbbi napokban rohamosan emelkedett.

Polgári iskola Trencsénben. A trencsényi főgimnázium túlsúfoltsága arra indította a város tanügyi köreit, hogy Trencsénben egy polgári iskolának a felállítását iránt mozgalmat támasztanak. Az eszme mozgatói állami segítséget kapnának s a várostól is nagyobb mérvű támogatást kérnek.

Templomszentelés. Folyó hó 7-én szentelte fel gróf *Batthyány* Vilmos dr. nyitrai püspök úr a morvamogyoródi ujonnan épült plébániai templomot, dr. *Bartossik* Antal apátkanonok, trencsényi főesperes, dr. *Skrábik* András szentszéki ülnök, püspöki ceremonárius és a kerületi papság segédlete mellett. A háromhajós románstílusú templom, melyet *Szöts* Imre budapesti építész tervezett, a torony kivételével vasbetonból épült s izlésesen tagolt alkatán a román stílus nemes egyszerűsége tiszta kivételben vonul végig. Az építési költségek mintegy 85,000 koronára rúgnak.

Rajecz fürdő idegenforgalma. A trencsényi Rajecz fürdőn folyó évi július hó 7-ig 3768 vendég fordult meg.

Az érsekújvári jéggyár. *Miklósa* Aladár Érsekújvár város polgármestere az ottani jéggyárra és hűtőhelyiségre kiírta a versenytárgyalást. Az ajánlatokat július 10-ig kellett benyújtani. Úgy a jéggyárnak, mint a hűtőhelyiségnek már ez évben fel kell épülnie.

Új misék. Folyó hó 7-én mutatta be *Kosztelny* József ujmisés első szt. mise áldozatát szülőhelyén, Nemeskutason. A magaslapon épült kies fekvésű régi templom emlékeihez ez a feledhetetlen esemény is fűződik, mely a jelenlevőket könnyekig meghatotta. Ki írhatná le azoknak az ősz szülőknak örömet, a kik fioknak régi gyermekkori vágyát most megvalósulva látták; ki esetelheti meghatottságukat, mikor fiok ajkáról először hallhatták a „Gloria in excelsis...”. Az evangelium emlékeztetése után *Marszina* Alajos káplán megható szavakkal mutatott rá a papi élethivatásra s kifejtette, hogy csak a Mindenható különös kegyelme emelte a fiatal papot e méltóságra s arra méltatta, hogy pástora legyen az úr nyájának. A szent mise után az új pap áldását adta jó szüleire, rokonaira, néhány jelenlévő volt iskolatársára, a falu és a környék népére. A templomi ünnepség után következett ebéd *Pelikán* József nemeskutasi plébános meleg szavakkal üdvözölte az ujmisést s nemes lelki tulajdonaihoz erőt és egészséget kért az Istentől hivatásának hűségese betöltéséhez; mire a fiatal pap megható szavakkal válaszolt s köszönetet mondott édes szüleinek azon fáradozásukért, hogy kis korától fogva az Egyház parancsa szerint nevelték s szívét-lelkét e magasztos pályára előkészítették. Délután az ujmisés litániát tartott s áldást osztott még a vidékről jött hívek között.

Folyó hó 7-én Nagytapolcsányban is volt primícia, ahol *Domcsék* István nyitraegyházmegei ujmisés, terhelyi segédlelkész tartotta első szent miséjét *Hollady* Jenő plébános, *Manuduktorsága* mellett. Ez alkalommal *Rajnoha* Mihály építőmester látta vendégül házában a nagyszámú ünnepelő közönséget. A mintegy 120 meghívott vendég a háziur vendégszerető házában gyülekezett, ahonnét hosszú és fényes kocsisorban a plébániára vonultak. Innét szép sorjában a templomba mentek, ahol azonnal megkezdődött az ünnepi istentisztelet. A szent beszédet a nagytapolcsányi segédlelkész tartotta, aki szívhez szóló szónoklatával könnyekig hatotta meg a hívek nagy seregét. Szent mise után az új pap mintegy 3000 embernek osztott áldást. A templomi szertartás után a hatalmas vendégsereg a háziur udvarán felállított, izlésesen díszített és még villamos világítással is felszerelt sátorban helyezkedett el. Itt szolgálták fel az ebédet, mely alatt szebbnél-szebb felköszöntők hangzottak el, melyek közül különösen a háziur tószta tett

a jelen voltakra mély hatást. A régi patriarchális időkre emlékeztető vendéglátásról a nagy számú vendégkiszorító az elragadtatás hangján beszélt s különösen kiemelték a Rajnoha családnak azt a páratlan áldozatkészségét, amelylyel a primiciánus örömnappját olyan emlékeztetéssel tette, habár nem is fűzi őt hozzá rokoni kötelek. A köztiszteletben álló család különben is híres vendégszeretete és jótékonyaságáról az egész vidéken.

Egy jelen volt.

Tiltakozó népgyűlés. A szövetségzett országgyűlési ellenzék július hó 14-én Kinorányban, délután 4 órakor pedig Privigyén rendezte tiltakozó népgyűlést, melyen a központból gróf Zichy Aladár, Szerecsányi György, Bresztjenszky Kálmán, Pabuggay Mór országgyűlési képviselők, dr. Ernst Sándor és Bartoss János fognak megjelenni.

Tanuló megjutalmazása. Clair Vilmos és társai, akik 1876-ban Budapesten együtt végezték főgimnáziumi tanulmányaikat, egy 500 koronás alapítványt tettek a F. M. K. E. nével, azon rendeltetéssel, hogy ez alapítvány évi kamata, minden évben főlátva, egy-egy nyitrai és treneséni főgimnáziumi oly tót anyanyelvű tanulóknak adassék ki, aki főgimnáziumi tanulmányait jó sikerrel fejezte be. A jelen tanév végén a F. M. K. E. elnöksége hivatalos átiratban felkérte a treneséni kir. kath. főgimn. igazgatóságát, hogy jelölje ki a jutalomra érdemes növendéket. Az igazgatóság Karikas Gyulát, mint a VIII. osztályt és az érettségi vizsgálatot jó sikerrel végzett tanulót ajánlotta a F. M. K. E. elnökségének, aki a jutalmat meg is kapta.

Az ipartestület mulatsága. A nyitrai városi ipartestület előljárósága zászlószentelési ünnepélyének évfordulója alkalmából az elaggott iparosok javára, valamint házalapjának gyarapítására f. évi július hó 7-én Zoboron a Toifel-féle kerthelyiségben nyári mulatságot rendezett. A rendkívül jól sikerült mulatság érdekében az agilis rendezőség élén Morton József úr vigalmi elnökkel mindent megtett a mulatság sikerének biztosítására, úgy hogy ezen mulatság, amelyen nagyszámú előkelő közönség is volt jelen, eddigelő egyike volt a nyár legvidámabb mulatságainak. — A mulatság egyik érdekessége volt a program keretén belül rendezett szépségverseny, melynek első díját Novotny Mici, a második díját pedig Kostyal Márta úrhölgyek nyerték el. Az ezután következő világpostánál az első díj Durdy Teresi, a 2-ik díj Kostyal Márta, a 3-ik díj pedig Kozák Irénke úrhölgyeknek ítéltetett. A szép számú közönség élén a fiatalsággal 10 órakor vidám kedvben kezdett a tánc, mely egész reggelig tartott. A mulatság a várakozást felülmulasztó szép összeget eredményezett s mint mindenkor, úgy most is sokan járultak a sikerhez felülfizetésekkel.

Felülfizettek: Pitzer és Hauser 15 kor., Aujeszky József, Morton József és Széchényi Sándor, Siki József 10—10 kor., Huszár I-tván 7 kor., Szabó Imre, Jaczkó Gyula, Weigl Antal, Salvendy Arthur 5—5 kor., Verő Jenő, Tauszig Ignác, Krammer Antal, Lóry Jenő, Paszovszky Antal, Rasskó Timót, Moskovics Lipót, Rauscher Ernő, Tamási János 3—3 kor., Chemez P., Kozák István, Suchala, János, Juhari Károly, Durdy József, Sarlay Elek, Dr. Puchovszky Bálint, Weisz József szerkesztő, Schönfeld Szidi k. a., Jeney Kálmán, Rotter Leó, Linzmayer Antal, Piacek Lerec, Haeskö János, Csérnyák József, Verebely Géza, Hromy Antal, Harmat Andre, Fischhoff Gyula, Goldstein Henrik, Altmann Béla, Dubovicsky Kálmán, Unzentik József, Schwarz Adolf, Schik Gyula, Verő Zsiga, Békei Fülöp, Dr. Bartha Ignác, Kanturek Lajos, Knotek Lőrinc, Pollár Mór, Irtzer Zsigmond 2—2 kor., Bellák József, Raeskovics Pál, N. N., N. N., Molnár N., Krizsán István, Ondrész István, Novotny Vilmos, Valasek Mihály, Szeikó Miksa, Dániel József, Singer N. Budapest, N. N., Fischhoff Béla, Gruber Gyula, Kalus István, Gabula Gábor, N. N., Breeska János, Weiner Aron, Makai örmester, Török Géza 1—1 koronát. Fogadják ezen nemes szívű adakozók az ipartest. előljáróság hálás köszönetét. A levélpapirdobozt a 72. számú jegy nyerte el s minthogy annak átvétele iránt senki nem jelentkezett, a tulajdonos ez uton is felhívatik, miszerint annak átvétele végett az ipartestületi irodában 8 napon belül jelentkezzen. A hölgyeknek szíves és eredményes közreműködéséért szintén hálás köszönetét nyilvánítja — az ipartestületi előljáróság.

Halálozás. Özv. Kútvaszer Istvánné folyó hó 12-én 91 éves korában Nyitraivánkán elhunyt. A boldogultban Kútvaszer István nyitrai apátkanonok édes anyját gyászolja.

Győri Csepreghy Károly tartoskeddi főtanító, a pro ecelesia et pontifice rend aranykeresztese, életének 65-ik, boldog házasságának 45-ik, tanítóságának 48-ik évében, hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után e hó 12-én Teremtőjéhez nyugalomra ment. Hült tetemeit folyó hó 14-én délután 4 órakor fogják a tartoskeddi sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Az örök világhosszág fényeskedjék nekik.

Iparkamarai kultagok választása. Galgócson f. hó 4-én ejtették meg az iparkamarai kultagok választását. A kereskedők részéről Puchos Jakab és Wertheimer Ignácot, az iparosok részéről pedig Bonchetti Rezsőt választották meg kamarai tagoknak. — Ersekújvárott a kereskedők egyhangulag Drexler Alajost, az iparosok pedig Holota Dezsőt választották meg iparkamarai tagoknak.

Magyar színészet Pöstyénben. Dr. Patak Béla győri színházvezető társulata f. hó 21-én kezdte meg előadásainak sorozatát Pöstyénben. Bemutató előadásul a „Leányvásár” c. operettet adják. A társulat 62 tagból áll. Az idény 6 hétig tart.

Tandijmentes helyek. A Szántó-féle nyilv. polgári fiú- és leányiskolánál az 1912—13. tanév kezdetével több tandijmentes hely jön üresedésbe. Pályázhatnak oly szegénysorsú szülők gyermekei, kiknek legalább jó előmeneteli bizonyítványuk van. A tek. városi Tanácshoz címzett folyamodványok legkésőbb augusztus hó 15-ig az intézet igazgatóságánál benyújtandók.

Engel József alapítványai. Évek hosszú sora óta vajdújk az Engel-hagyaték ügye. A nyitrai kir. járásbírósnak e napokban végre sikerült az alábbi alapítványokat átadni rendeltetésüknek: A 20,000 koronás templom-alapítvány felét az orthodox, felét a kongresszusi hitközség kapja. A 10,000 koronás alapítvány kamatait a rabbik részére szintén megfizetik a hitközségek. Az 5000 koronás alapítványt a hitközségek tisztviselői részére felerészben az orthodoxok, felerészben a kongresszusiak kapják. Az 5000 koronás alapítvány is felszabadult a nyitrai talmud-tóra iskola javára, ugyszintén a 2500 koronás alapítvány is, melynek kamatait a nyitrai főgimnázium két izr. vallású jó tanulója fogja élvezni.

A pozsonyi honvédezenekar, melyet az ezredösszpontosításnál a 15. honvédezenedhez osztottak be. Trenesében néhány napon át esténként hangversenyt rendezett. A magas zenei szintájón állott hangversenyt igen nagy számú közönség élvezte.

Vidéki színészet. Szabó Ferenc színházvezető társulata e napokban fejezte be lévai szereplését „A kis bárónő” című operett előadásával. Az idej lévai szezon általában igen gyenge volt a tavalyihoz képest, mert a közönség nem tudott felmelegedni, noha Szabó sok újdonsággal iparkodott a közönség szívéhez férközni. Rossz hír előzte meg a társulatot s bár a társulat működése során kitűnt, hogy sok jó erő van benne s igyekezik is jó és művészi színvonalon álló előadást nyújtani, mégis sokszor üres volt a színház. A társulat most pár heti vakációra megy; azután Treneséntepliezhben fogja előadásait megkezdeni.

Betiltott népgyűlés. A nyitrai szociáldemokrata párt ma vasárnap délután népgyűlést akart tartani a Vármegyeház-téren „A választói jog és a politikai helyzet” napirenddel. Bédékny rendőrkapitány a bejelentést nem vette tudomásul, mert — úgy vélte — a megveháza előtti tér népgyűlés tartására nem alkalmas. A bejelentők a határozatot megfellebbezték az alispánnál.

Új vasuti megállóhely. A m. kir. államvasutak igazgatósága Alsóköröskény község mellett megállóhelyet rendszeresített. A közel jövőben Nyitraegerszeg község is kap megállóhelyet.

Szeszfinomító Lipótvárott. „Nyugatmagyarországi Szeszgyár és Finomító r. t.” cég alatt új vállalat alakult Lipótvárott 400 ezer korona alaptőkével. Az igazgatóság tagjai: Schwitzer Simon elnök, Fuchs Miksa, Löwy Jakab, Schlesinger Richárd és Vagyon Árpád.

Új állatbetegség. A Nyitraivölgyben, Nyitra és Nagytapolcsány közti részében a sertésállomány között új, eddig ismeretlen járvány dühöng. Az elhullások száma óriási arányokban terjed, ami nagy csapás különösen a szegényebb néposztályra, melynek jelentékeny keresetforrása a sertéstartás.

Vízbefútt csendőr. Köröshegyi József pöstyéni csendőr a napokban portyázás közben egy csónakba akart beszállni a Vág partján. A sötétben véletlenségből lecsúszott a csónakról és beleesett a vízbe. Társa azonnal utána ugrott, de nem bírta kimenteni, mert nyomtalanul eltűnt a hullámok között. Holttestét csak másnap este sikerült kihalászni a hullámsírból.

Kilopták a pénztárcáját. A mult napok egyikén történt, hogy Mikulovics Gyula bolgár kertész, amint a nyitrai vasuti állomáson egy padon ülve várta a vonatot, elnyomta az álom. Midőn felébredt 70 koronát tartalmazó pénztárcáját nem lelte zsebében. Hogy ki volt a tolvaj nem tudni. A rendőrség erélyesen nyomoz a tolvaj után.

Öngyilkossági kísérlet. A mult héten egy külföldi fürdővendég öngyilkossági kísérletet követett el Pöstyénben. A riviera közelében belevetette magát a Vágfolyó hullámai közé. Egy közelben tartózkodó úriember azonban kimentette az életunt fürdővendéget, ki rövid élesztési kísérletek után eszméletét visszanyerte.

Gyanus halál. A diószegi cukorgyár récsényi gazdaságában alkalmazott Babik Béres 7 éves József nevű gyermeke folyó hó 2-án hirtelen megbetegedett és pár óra múlva meghalt. Miután mérgezés gyanúja merült fel, a nyitrai kir. ügyészség a hulla felboncolását rendelte el. A boncolást Lihán Jenő galgóci kir. járásbíró előtt dr. Chrenőczy-Nagy Béla és dr. Herzog Jakab orvosok ejtették meg, mely alkalommal kiderült, hogy mérgezés esete nem forog fenn, miért is a további eljárást a hatóság beszüntette.

Hurokra került perselyfosztogató. Az érsekújvári plebánia-templomból ellopott persely megkerült. Egy kertben találták meg a rendőrök. A gyanu egy Virág Ferenc nevű 17 éves dologkerülő suhanera irányul. A hatóság a mákvirágot vizsgálati fogságba helyezte.

Lopás a vásáron. Czobor Ármin nyitrai lakos neje f. hó 2-án Galgócra ment vásárra. Alig helyezte el portékáját a sátorban, olyan vevője akadt, Vaskó Istvánné, udvarnoki asszony személyében, a ki nem igen szeret pénzt adni árúért. Az asszony addig-addig válogatott a portékában, míg egy vég csipke és egyéb rőfös árú a kosarába nem vándorolt. Czoborné még idejekorán vette észre a lopást. Csendőrt hívott, ki a tolvaj asszonyt letartóztatta. A község házában megmotozták Vaskónét, és nála különféle lopásokból eredő tárgyakat találtak.

Halál az állomáson. A németprónai állomáson minap egy úri nő akart beszállni a 8 órakor induló személyvonatra. Közvetlen a feljáró előtt azonban hirtelen összeesett és meghalt. A szerencsétlen nő Németprónán nyaralt rokonainál és hazamenet érte utól a halál. Nagysárórról való dr. Fischl József ot-tani orvos neje.

Gyógynövénygyűjtési tanfolyam. A felvidéki miniszteri kirendeltség július hó második felében a Trenesén vármegyei Vágbeszterce községben a gyógynövénygyűjtés és értékesítés ismereteinek elsajátítása céljából 6 napig tartó elméleti és gyakorlati tanfolyamot tart, amelyen a miniszteri kirendeltség működési területét képező Trenesén, Árva, Liptó és Zólyom vármegyékben működő lel-készek és tanítók vehetnek részt. A tanfolyam látogatása díjmentes. A hallgatók a szükséges taneszközökkel el lesznek látva. Szállásról és ellátásról a tanfolyamon résztvevők maguk tartoznak gondoskodni. E tekintetben azonban a szükséges útbiztosításokkal a zsolnai miniszteri kirendeltség szívesen lesz a hallgatók segítségére és 15—20 önköltséges résztvevő díjmentes elszállásolásáról is gondoskodik. A tanítók közül azok, akik önköltségükön a tanfolyamon nem vehetnek részt, ellátásuk és lakásuk biztosítására 5 korona napidíjban és fél II. osztályú személyvonati utazási költségeiknek megtérítésében részesíttetnek. Ezen

kedvezményben részesülők a gyógnövénygyűjtésre legalkalmasabb vidékek jelentkezői közül választatnak ki.

Munkások életveszedelemben.

Csaknem végzetes szerencsétlenség történt Vág-sellyén, egy Szabó Béla kőmivestermester által vállalt új épület építésénél. Az épület már tető alatt volt, csupán a homlokzatra kellett egy antik falat rakni. Ezen munkálattal Tóbi Géza és Gajdos József voltak megbízva. Vakolás közben azonban egy fal ketté vált és az előtte álló munkásokat az állványról, mintegy kilenc méter mélységbe letaszította. A munkások eszméletlenül terültek el a földön. Súlyos sérüléseikkel a kórházba szállították őket.

Közgazdaság.

Az ideai termés.

Péter-Pál napján megkezdődött az aratás, mely a gazdaközönség munkáját a főterméssel, a gabonafélék terméseredményével jutalmazza, ha ugyan jutalmazza, mert bizony sokszor bünteti. Bünteti a rossz munkát, a nemtörődömséget, a tudatlanságot. Mert hiszen nálunk a jó termés úgyszólván csak az időjárástól függ, holott a fejlettebb nyugati államokban a magas kultúra erősebben befolyásolja és korrigálja a természet működését. Mi még ettől az eszményi állapottól messze vagyunk, hogy pedig közelebb érjünk ahhoz, arra kitaró tervszerű munkával állandóan törekszik az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a mely megértett és teljesített kötelességéből tanácsos, buzdítással mindig ott van a magyar gazda mögött.

A földművelésügyi miniszterium legutóbbi jelentése szerint a mezőgazdasági terményből — a gyümölcsöstől eltekintve — jó közepes termést várhatunk. De hát miben nyilvánul nálunk ez a jó közepes termés? Buzából 772, rozsából 738 kg. holdankénti átlagban, a melyből épen csak a mai magas gabonaárak mellett termelhetünk némi jövedelmezőséget, mert a termelési költség évről-évre és hold bizonyossággal drágul. De hát mi ez a Német Birodalom 1903—1907. évi középátlaga, a buzából 1141 kg, a rozsából 932 kg. átlag mellett? Mi az akkor, ha számításba vesszük, hogy a kapás és szálastakarmánynövényekből a terméstöbblet még jóval nagyobb, és hogy ezt a terméstöbbletet állattenyésztésükben kitűnően hasznosítják. Hiszen csak 1 q. buzatermés átlag kat. holdanként 20 koronával gyarapítja a föld jövedelmét. Németország átlagos buzatermése pedig 464 kg.-mal több, mint a mienk, tehát ott a föld jövedelmezősége katholdanként 93 koronával meghaladja a mienkét, a mely egy hold földnél 2000, a német birodalmi 45.3 millió hold szántóföldnél pedig több mint nyolevan milliárd korona értékemelkedést képvisel. A német birodalmi mezőgazdasági munkásviszonyok azonban semmivel sem kedvezőbbek és viszont a termelési költségek sem nagyobbak, mint nálunk és így a felsorolt adatok oly hatalmas nemzeti vagyongyarapodást jelentenek, amely a megfelelő ipari fejlődés mellett a német nemzetet világhatalommá tette.

Annyi bizonyos, hogy mezőgazdasági termelésben — a hazai anyaföld termőképességét, éghajlati és munkásviszonyainkat tekintetbe véve ma bátran versenyezhetünk a Német Birodalommal, csak épen főtényező, a gazdasági szaktudást kell tőlük elsajátítani. És ez épen nem lehetetlen, mert a jó Isten a magyar népet olyan tehetséggel és munkabírással áldotta meg, a melyet más nemzetre nem pazarolt. És hogy ez az istenadta nemzeti intelligencia a kellő szaktudássá képeztesse, ez első sorban a magunk legsajátabb kötelessége saját magunkkal szemben.

Minő kilátás nyílik meg a magyar nemzeti erő gyarapodására, ha mi a magyar föld

termőképességét — buzában kifejezve — az utolsó öt évi 677 kg.-ról csak 800 kg.-ra is emeljük. Ez hazánk 22 millió hold szántóföldjén 550 millió korona évi jövedelmet és 11 milliárd vagyongyarapodást jelent csak a mezőgazdaságban. Pedig a mezőgazdasággal együtt hiszen ez nálunk minden közgazdasági gyarapodás kútforrása az ipar és kereskedelem is együtt fejlődik. Bizvást és büszkén állíthatjuk tehát, hogy mihelyt termésátlagunk emelkedésével gyarapítjuk a nemzeti jövedelmet, egész közgazdasági életünk erős fellendülésnek fog indulni.

Aratás idején helyénvaló az ilyenekről elmélkedni. Az idén, ha ugyan a további időjárás is kedvező lesz, a közepesen aránylag jobb termésünk lesz, de ez is csak oly nyomorúságos átlagokkal, amelyek Németországban határozottan rossz természámba mennek. És ezt a szűkös eredményt is jóformán a jó Isten kegyelmének köszönhetjük, mely a jövő évi termésig áttengeti a magyar gazdaközönséget, de korántsem tudja meggátolni annak a további eladósodását. Pedig a fegyver a nemzeti jólét fejlesztésére az istenadta termékenység a kezünkben van. Csak épen élni nem tudunk vele. Mert hogy a terméseredmény és ezzel a nemzeti jövedelem nálunk is óriási arányokban fokozható, azt bizonyítja az egyes kiváló alföldi gazdák példája, a kik aszályos években is tíz métermázsra átlagos buzatermést tudnak elérni.

A nemzeti boldogulás főtényezői a munka, a tőke és mindenek fölött az ezeket értékesítő és érvényesítő szaktudás. Tehát első sorban sokat kell tanulnunk és dolgoznunk s akkor majd a tőkét, az anyagiakban való önállóságot is megszerezünk a nemzeti jólét és függetlenség kivívására.

Telefon.

Zobordarázs. Megkaptuk és köszönettel nyugtázzuk. Az S. D. P. betűket csak így magyarázhatjuk: Szamorodneum dabit Paulus.

Egy jobb főzőnő

kerestetik falura urasági házba augusztus elsejére, tejkezeléshez és baromfi-tenyésztéshez is értsen. Cim: Horváth Sándorné, Nagyherestény, (Bars m).

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSBN

**DOBOS JENŐ CÉG
NYITRÁN
TÓTH VILMOS-U.
10. SZÁM**

104. B-3.

Ajánlja női- és uri-divat árúit, továbbá rövidárú kereskedését Nevezetesen: Nyári férfi ingeket gallérokat, nyakkendőket nagy választékban. Batiszt és lüster női- és gyermek-kötényeket. Keztyű, harisnya, csipke, himzés, ruhadiszeket és a raktáron levő divatárúkat olcsó árakon.

Figyelem! Megérkeztek: Figyelem!

<p>Friss lipthói túró Friss ementhali sajt Friss gróji sajt Friss szalámi (magyar) Friss saláta olaj Friss uborka ecetben Friss borecet izletes Friss ásványvizek</p>	<p>Raffia, kékkő, szőlőkötözőfonál, finom zabori bor: 1 nagy üveg zamatos bor 1.— f. 1 nagy üveg zabor gyöngye 1-20 „ 1 nagy üveg zabori rizling 1-30 „ 1 nagy üveg zabori vörös 1-40 „ Üres palackok 10 f.-ért visszavételnek.</p>
---	---

: PÉCS EDE kereskedő és szőlőbirtokos NYITRÁN. :

**Fiaalemler
fizetéssel
azonnal felvétetik**
a Nyitrai Takarékpénztár
termény- és árúraktára
részére Nyitrán raktár-
noki helyettesítési
munkára.

Bővebbet: Nyitrai Takarékpénztárnál Nyitrán.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai
gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi
urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,
cimadákat, biretumokat,
mucetumokat, bundákat

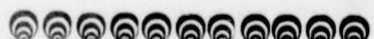
stb. izlésesen, pontosan és
a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és
a lehető leggyorsabban eszközöl.

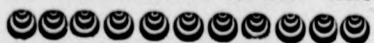
15. 30-52.

JANKELA JÓZSEF

:: épület- és ::
díszmű-bádogos

Készít és raktáron tart
konyhaberendezéseket,
zománcozott kék edé-
nyeket, fürdőkádakat,
angol szobaclosetteket,
szabadalmazott John-
féle kéménytoldókat és
mosógépeket, stb. stb.
Elvállal házbefedéseket
házi villanycsengők fel-
szerelését, villámhárí-
tókat, vízvezetékek fel-
szerelését és javítását,
fekvő- és lógócsatorná-
kat stb. stb. pontosan
és mérsékelt áron. :::::

Nyitra, Hid-u. 14.

(41 22-52)

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“
számára igen jutányos áron
felvétetik Nyitrán, Huszár
István úr könyv- és papir-
kereskedésében, — ugyanitt
a lapra is elő lehet fizetni.

Fénykép! ujdonság!

**6 drb fényképet
egy koronáért!**

készíték bármely beküldött
képről 4 cmt. széles 6 cmt.
magas alakban.

Életnagyságú mellkép

48x64 cm. gyönyörű kivitelben már
8 K-tól feljebb kapható.

Broscheok és medailonok olcsó
árban. — Továbbá festmények és
látkepess levelezőlapok készítése
a vidéken bárhol. — Vidéki megrende-
lések a legpontosabban készítettnek
a már **20 év óta fennálló fény-
képészeti műteremben.**

95 8-10

Rasofszky Béla fényképész
Nyitra Vármegye-u. 12.

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészet

Telefon 70-01. Velencei és üveg mozaik intézete Telefon 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEPLOMABLAKOKAT

66. 28-52.

velencei és üveg mozaikot a leg-
gyorsabbtól a leggazdagabb
kivitelig jutányos árak mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódsági templom Bács m. 15 nagy
ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljujhely 8 nagy ablak.
— Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és
Kohalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti
örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak.
Továbbá a Tornayosi, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. :: ::
Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után.
Kivánatra költségemen a helyszínre utazom.

Kitüntette az Orsz. Iparegyesület nagy ezüst érmével és dicsérő oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS
BŐRKERESKEDŐ
0000 NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM. 0000

Telefon szám: 144.

158. 39-0.

Telefon szám: 144.

A nagyérdemű közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzle-
temben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra.
Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett
bevásárlásaim folytán abban a helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 kor.-tól 18 koronáig
női divat cipőket 12 kor.-tól 18 koronáig
szállíthatok. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel **Sulgán András** divatcipész, bőrkereskedő.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 29. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek meg-
felelően s higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrásztermét.

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkákat,
ugymint: loknikat, frizeteket, frufрукat,
hajbetéteket, egész és félparókat, haj-
fonatokat, női fésülést, haj és szakálfes-
tést, tyukszemvágást jutányos áron.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Vidéki megrendeléseket pontosan a be-
küldött hajminta szerint lelkiismeret-
esen, utánvétellel eszközöl. :: ::

**Hajfestékek nagy választékban
minden színben. — Divatos haj-
munkák készítése és raktára.**

Kész hajfonatok 8 kor., turbán loknik,
fürtchignon 6 koronától feljebb minden
létező színben kaphatók. 1 drb. lokniké-
szítése saját hajból 50 fillér. 142. 44-52.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!